

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

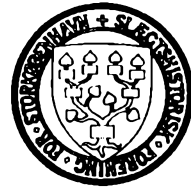
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STRIKKEDE MINDE

SLÆGT & STAUN

39. Årgang Nr. 3 August 2019

**Slægtshistorisk Forening
for Storkøbenhavn
www.genealogi-kbh.dk**

Stiftet den 7. januar 1977

Formand:	Anna Margrethe Krogh-Thomsen Hedebyvej 5 3650 Ølstykke	Tlf: 5092 1478 Mail: krogh@get2net.dk
Kasserer:	Lena Sørensen Løven 28 3650 Ølstykke	Tlf: 4717 5562 Mail: sfs.lenas@gmail.com
Sekretær:	Margit Dujardin Aspegården 38 2670 Greve	Tlf: 4390 8625 Mail: sfs.dujardin@outlook.dk
Redaktør:	Gitte Bergendorff Høstbo Kongensgade 30 3550 Slangerup	Mail: janhb@mail.danbbs.dk
Best.medl:	Peter Wodskou Arnesvej 44 2700 Brønshøj	Mail: pwc@sa.dk
Best.medl:	Erling Dujardin Aspegården 38 2670 Greve	Tlf: 4390 8625 Mail: sfs.dujardin@outlook.dk
Best.medl:	Bodil Thomasberg Anemonevej 8 3450 Allerød	Tlf: 4814 2793 Mail: bodil.thomasberg@gmail.com
Suppleant:	Karen Bendix Larsen L.I. Brandes Alle 13 1 Tvm 1956 Frederiksberg C	Tlf: 3535 2982 Mail: karen@bendixlarsen.dk

Korrekturlæsere på dette nummer af Slægt & Stavn er Jan Høstbo og Erling Dujardin. Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer – 4 gange årligt: Uge 8 – 18 – 33 og 45. **Artikler bedes sendt til Redaktøren.** Deadline for forslag til artikler er 5. januar, 8. marts, 1. juli samt 4. oktober. Prisen for enkelte numre er kr. 20.- (+ forsendelse). Abonnement koster kr. 145.- pr. år inkl. forsendelse. For udenlandske abonnementer betales desuden portotillæg for forsendelsen. Tilmelding kan ske ved indbetaling på **foreningens girokonto <01> 220 8628**. Kontingent for medlemskab af Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn er: kr. 275.- pr. år, inkl. Slægt & Stavn. 2 samboende medlemmer betaler kr. 325.- pr. år. Gæstebillet til vore foredrag er kr. 30.- pr. gang. Ved for sen indbetaling af kontingent pålægges et gebyr på 20.- kr. pr. rykker. Eftertryk med kildeangivelse er tilladt efter aftale med redaktionen. Kontakt vedr. medlemskab og adresseændringer skal ske til Lena Sørensen samt ved udeblivelse af bladet. **Møder afholdes i Mormonkirkens lokaler på Nitivej nr. 8, 2000 Frederiksberg.** N.B. Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Foto: Strikkede minder, Foto af GBH.

Min Japanske Svigerfar

Min japanske svigerfar, Sokichi Taguchi, blev født i 1906 i det bjergrige Gumma Prefecture, som ligger omtrent midt på hovedøen Honshu. Han var den yngste af 4 drenge og havde desuden en lillesøster, hvis datter siden blev svensk gift og bosat i Sverige. Familien havde en silkeormefarm, som det var tanken sønnerne skulle videreføre, men Sokichi havde andre planer. Han valgte at studere økonomi og søgte ansættelse hos det statslige telefon og telegrafskab i Tokyo og fik efter at have bestået deres strenge adgangseksamen ansættelse som tjenestemand. Da han var midt i tyverne, giftede han sig med den 5 år yngre Toyo og sammen fik de 2 drenge og 2 piger, og efterhånden avancerede han til økonomichef.

Manchuriet var på daværende tidspunkt okkuperet af Japan, som i 1934 forvandlede området til marionetkejserriget Manchukuo. Japanerne ønskede at udvide det besatte territorium og det resulterede i en større grænsekonflikt mellem Japan og Sovjetunionen som japanerne endte med at tabe i 1939. I forbindelse med Japan ændrede strategi og fremover koncentrerede sine ekspansionsplaner mod områderne sydpå, blev Sokichi i efteråret 1939 udstationeret i Peking med det formål at bistå i arbejdet med at etablere nye kommunikationslinjer og stabile telefon- og telegrafforbindelser.

Som statsembudsmand fik han stillet en bolig til rådighed og kunne derfor medbringe sin familie. Uroen i Manchuriet ophørte imidlertid ikke, og Japan og Kina fortsatte med at bekriige hinanden. I december 1941 angreb japanerne som bekendt Pearl Harbor og USA erklærede Japan krig og blev dermed en del af 2. Verdenskrig. Det betød en alvorlig eskalering af krigshandlingerne og Sokichi var bekymret over udviklingen. Da hans hustru i 1942 på ny blev gravid valgte han derfor at sende hende og børnene tilbage til Japan. Her opsøgte Toyo sin bror, som havde et lille husmandssted i Shizuoka midt mellem Tokyo og Nagoya. Han havde en rismark men kunne knapt brødføde sin egen familie. Den bestod af hans kone, der var enke efter hans bror, som var død i krigen og deres tilsammen 5 børn, så det lille hus rummede nu 9 børn og 3 voksne, som alle skulle have mad. Da der ikke var ris nok til alle kunne blive mætte, dyrkede min svigermor lidt søde kartofler, som hun blandede med de få ris hun fik tildelt, og var der kartofler tilovers gik hun på det lokale marked og solgte dem, men oftest måtte hun og børnene gå sultne i seng.

Min svigerfar måtte som tjenestemand forblive i Peking og passe sit arbejde, og i 1945 modtog Sokichi den frygtede indkaldelse til hæren. Han var civilist og havde ingen militærerfaring overhovedet, så han blev sendt i træningslejr, men kom aldrig i kamp,

da han blev taget til fange af de invaderende russere kun 2 mdr. før krigen med Japan sluttede. Armén med de øvrige japanere, som ikke var flygtet, blev han deporteret til Sibirien og sammen anbragt i en af de berygtede Gulag-lejre. Disse lejre lå på øde steder og var omgivet af pigtråd, og adgangen til dem gik gennem særlige adgangs zoner. Indenfor var der høje vagttårne så flugt var ikke en mulighed. I selve lejren var en række simple og ret lange træbarakker, som var udstyret med primitive køjesenge med træbund uden madras. Hver morgen og aften blev der holdt mandtal, så lejrledelsen hele tiden vidste, hvor mange fanger der var, og selv de døde blev vist frem ved optællingen.

I den første tid levede japanerne af deres egen hærs forsyninger, som russerne havde konfiskeret. Da disse forsyninger slap op, fik de udleveret tynd suppe eller grød og lidt brød, hvilket var en helt utilstrækkelig kost, så mange blev hurtigt underernærede, syge eller døde. Livet i Gulag-lejrene bestod af hårdt arbejde de fleste af døgnets timer og fritid var ukendt. Fangerne blev sat til at fælde træer i de store skove eller arbejdede med jernbaneanlæg og med at etablere veje. Fangevogterne var yderst brutale og min svigerfar lærte hurtigt hvad de russiske ord Davei-Davei-Davei betød. Der blev arbejdet i al slags vejr og da en russiske vinter var streng med frostgræder på over -40 grader var fangerne helt utilstrækkeligt udstyret med tøj og støvler.

Sokichi fik derfor alvorlige forfrysninger. Han vidste, at dette kunne føre til dødelig koldbrand, så om natten amputerede han selv de frosne tæer. Det blev naturligvis opdaget, da han havde svært ved at gå og passe sit arbejde den følgende dag. Lejren hvor han boede havde en sygeafdeling og han blev derfor sendt til stedets læge for at blive forbundet og gjort klar til at genoptage arbejdet.

Lægen opdagede imidlertid, at Sokichi var sprogkyndig, og at han foruden sit modersmål også beherskede kinesisk, engelsk og tysk. Det fortalte lægen videre til lejrens ledelse, som fandt det nyttigt at bruge ham som oversætter, da der også var mange tyske fanger i Gulag. Det bevirkede, at han fik lettere arbejde med rengøring og køkkentjeneste i lejre, hvilket blev hans store held og medvirkede til, at han overlevede.

I 1946 begyndte russerne at frigive de japanske fanger, som blev sejlet tilbage til Japan. Min svigerfar blev dog først hjemsendt i 1947. Han var da stærkt afkræftet og underernæret. Af hensyn til sine børn, som han ikke ønskede skulle se ham i denne tilstand, besluttede han først at tage ophold hos familien i Gunma. De havde hørt, at mange hjemvendte fanger overspiste og blev alvorligt syge af det efter den lange sulteperiode, så de vænnede ham ganske langsomt til at spise normal mad igen.

Da Sokichi var kommet til kræfter, blev han genforenet med sin familie, som stadig opholdt sig i Shizuoka og her så min mand, der dengang var 4 år, sin far for første gang. Han ville naturligvis ikke kendes ved Sokichi som sin far lige straks, da han jo var opvokset sammen med sin onkel og derfor anså ham som sin far, men med tiden fik de

*Foto af Yngste søn Yozo ved
Sochikitaguchis gravsted i Tokyo*

knyttet bånd. Sokichi var så heldig, at han kunne vende tilbage til sit gamle job i Tokyo.

Store dele af hovedstaden var i 1945 blevet ødelagt, da amerikanerne havde kastet brandbomber over byen, hvor de fleste huse var bygget af træ, men det statslige telefon-telegrafskab havde efter krigen opført en række træbaracker til sit personale. De lå ganske tæt og indeholdt kun et enkelt værelse og køkken. Forholdene var derfor trange, men her flyttede Sokichi ind med Toyo og de 5 børn, og han fortsatte med at arbejde i statselskabet frem til sin pensionering.

Som de fleste, der har oplevet krigens grusomheder, fortalte han aldrig sine børn om oplevelserne, men da han besøgte os her i Danmark, dristede jeg mig som historisk interesseret dansk svigerdatter alligevel forsigtigt til at spørge ham om livet i fangelejren. Han fortalte roligt og uden bitterhed om tiden og krigen. Siden har han skrevet herom i sine erindringer, som nu opbevares af familien og i hans gamle firma.

Sokichi døde 90 år gammel på et plejehjem i Japan.

*Foto fra 1991:
Sokichi Taguchi
85 år, omgivet
af sine yngste
børnebørn.*

*Af Lizzi
Kristensen
Taguchi*

Erindringer fra Skolen

Skolen jeg kom i, lå i Midten af det forrige Aarhundrede i Bredgade, tidligere Norgesgade. Den lå tæt ved Akademigade (nu Fredericiagade), det var i sin Tid Holmens Arbejderhus, dette gamle Arbejdshus lå nu i Flugt med det kongelige Opfostringshus ud til Store Kongensgade, det var sammenhængende Bygninger, hvis ene Halvdel blev benyttet af Opfostringshuset, den anden Halvdel, der vendte ud mod Bredgade, blev benyttet af Københavns Kommunes Fattigvæsen, dels til gamle Lemmer og husvilde Familier og dels til Skole, den saakaldte Fattigvæsen Skole, ogsaa kaldet den sorte Skole, af hvilken Grund ved jeg ikke, men Drengene blev kaldt for Jænnere. Vi var en Kaste, som ikke var velset i Samfundet, og det var en Skole, som vilde være en Skamplet for en Kommune i Nutiden. - Heldigvis gik den ind i 1870erne.

Vi Drengene maatte snart ikke opholde os noget Steds, og slet ikke i Bredgade, da det var et meget herskabeligt Publikum, der boede i denne Gade.

Det var ligeledes forbudt os at gaa gennem Østergade, hvis vi gik mere end to sammen, for vi pyntede jo ikke i Landskabet. Om Sommeren løb vi paa bare Ben eller gik med Kludesko, som vi selv syede i Skolen. Om Vinteren gik vi med Træsko, som var beslaaet med Braater under Klamperne. Jeg skal ikke nægte, at de lavede et frygteligt Spektakel, og der er sikkert blevet klaget lidt for meget over disse Braater, for pludselig fik vi Læder under Klamperne.

I denne Skole blev jeg indskrevet i Efteraaret 1867, efter at have gaaet i Sct. Hansgade Skole et lille Aarstid. Vi fik udleveret en blaa Stumptrøje, et Par graa Benklæder (de saakaldte Ladegaards-Bukser) en Hue, et Par Strømper og en Skjorte og Træsko. I denne Uniform var vi kendt overalt i Byen. Vi var under Magistratens 3. Afdelings Kontrol, ledet af Borgmester Knudsen, som efter min barnlige Opfattelse var en rar Mand. Skoletiden varede fra Kl. 8 Morgen til Kl. 5 Aften, Lørdag kun til Kl. 4. Undervisningen var langt fra god i Forhold til den lange Skoletid, Vi havde som Regel 3 Timers daglig Religion,

de 2 Timer hos Religionslæreren og 1 Times Overlæsning hos den ca. 80 aarige gamle Inspektør, Begtrup hed han vidst.

Vi var ca. et Par Hundrede Dreng, der sad og læste over paa vore Lektier, det var ikke den kedeligste Time. Salmeversene læste vi taktfast med vældig Tryk paa sidste Ord i Linierne; det syntes vi var vældig Sjøv. Vor gamle Inspektør var jo meget døv. Vor Religionslærer Hr. Bjerg var en meget streng Mand, nærmest en Tyran. Vi fik flere Sider for ad Gangen, som vi skulde kunde udenad. Vi vidste jo ikke, hvor man blev hørt, og Gud hjælpe den, der stod og hakkede i det; der var ikke Tale om at hjælpe een lidt paa Gled, nej først en Lussing, derefter ud paa Gulvet, sætte begge Hænder ned paa en lav Bænk og saa 3 Slag med et langt Spanskrør, Da vi aldrig havde andet end Trøje og Skjorte paa, kunde Striberne ses paa vor Ryg. Jeg har mange Gange senere i Livet tænkt, hvorledes han kunde nænne at gøre det, men det var nu hans Maade at indprente os Religion paa. Heldigvis var alle Lærerne ikke lige strenge. Vi havde 1 - 2 Timers Skrivning, den beste Undervisning i hele Skolen. Det var den rare Valdemar Nehm, Starteren af V. Nehms Skriveinstitut i København. Hvor var det en Fornøjelse at se ham staa ved den store Tavle og undervise os.

Det skulde gaa meget haardt til, før vi fik en Lussing, men saa havde vi ogsaa ærligt fortjent den. Som Regel fik vi kun een, naar vi stod ret og saa lige ud og ikke drejede Hovedet, naar Slaget kom. Til Tider kneb det. Hr. Nehm var nemlig Livjæger.

Desuden havde vi lidt Geografi og Danmarkshistorie. Hvad Geografien angik, stod vi ved Landkortet og remsede op om den østlige og vestlige

Halvkugle. Danmarkshistorien var om Gorm den Gamle, Thor med sir. Hammer og andre Guder, noget vi hurtigt glemte, det var jo kun Remseri. Af en gammel Sanglærer Hr. Engelhard fik vi 1 Times Sangøvelse. Vi brølede det bedste vi kunde; det var absolut ikke Sang. Først da vi fik en ung energisk Mand, som havde spillet paa det store Orgel paa Udstillingen 1872, den senere Sanginspektør Professor Nebelong, lærte vi at synge smukke Sange endda 4stemmige, dels af Mozart og andre berømte Komponister. Det varede desværre kun kort Tid. Men Dreng er Dreng. Vi kunde ikke lade være med at drille ham. Han vilde gerne have, at nogle af sine Bekendte skulde høre os synge. Det var vi ikke saa glade for, for vi generede os for de fremmede Herrer. Men en Dag havde vi gemt Nøglen til det Skab, hvori Sangbøgerne laa. Vi satte paa denne Maade Sanglæreren i stor Forlegenhed. Det var egentlig Synd; men hvad tænkte vi paa det. Naa, vi kom til at synge for de fremmede Herrer alligevel, da Skabet var blevet dirket op. Vi fik megen Ros for Sangene af Herrerne. Men saa skulde Hr. Nebelong ind at være Soldat. Det var en lille Svir for os at se vor Sanglærer marchere gennem Norgsgade.

Vor Gymnastiklærer var den bekendte Kaptajn Schönberg, der senere fik en Badeanstalt ved Kigkurren, Han var en meget streng Mand, i Særdeleshed op til Eksamenstiden. Saa kan det nok være, at Spanskrøret var let at faa fat i.

Vore Øvelser var meget militæriske. Naar vi blev raabt op, svarede vi Kaptajnen haardt frem, stod ret og traadte af paa Tælling. Vi lærte mange forskellige Ting. Kraftspring, Hovedspring, Vejrmøller og meget andet. Vi havde ogsaa Exersits med store Trægeværer. Om Sommeren Øvelserne holdt i Gaarden.

Det var en stor fornøjelse for de gamle Lemmer, naar der blev kommanderet fældt Gevær, Storm, og vi med det samme raabte Hurra. Vi skulde ogsaa snart lære at svømme. Det var ikke mange Gange, vi fik Lov at have Korksele paa, før den blev taget fra os. Badningen var Kl. 8 Morgen og var det strengt med de Øvelser. Vi blev holdt saa længe i Vandet, at flere af os fik en forfærdelig Hovedpine.

Vi store Drengene havde som Regel 2 Timers daglig Undervisning i Syning. Vor Lærer var en gammel Skrædermester Petersen. Skrædersalen kunde rumme ca. 400 Drengene, men vi var i Reglen ca. 210. Vi sad i 3 Rækker paa Skræderbordet. Vi begyndte at sy paa smaa firkantede Kludeslapper med ubleget Traad. De af os, der gjorde sig Umage, kom til at sy paa en Trøje; de andre maatte lappe de mindre Drenges Tøj. Det var imidlertid ikke altid lige behageligt at komme i Lag med, Disse Trøjer, vi syede i forskellige Størrelser, var til os selv. De blev syet af gamle Infanterifrakker. Vi var 4 Drengene, der sad sammen og sprættede en Frakke op, rensede den for alt Snavs fra Foret og Sømrade, derefter blev den leveret til Mester, som pressede den. Den blev vendt, skaaret til og riet sammen til de forskellige Stykker. Først fik vi det at sy, Resten af vort Tøj blev syet paa Ladegaarden. Strømperne blev strikket af de mindre Drengene, som blev undervist af Frøken Christensen.

Naar vi skulde have udleveret Tøj om Foraaret og om Efteraaret i Københavns Magistrat, som dengang var i Hestemøllestræde, var det en Trop paa 5 a. 600 Drengene, der 4 Mand i hvert Geled naede over Kongens Nytorv, Uddelingen gik hurtigt for sig. Vi kom under Maalet som Soldater paa Session, derved kunde Størrelserne paa det Tøj, vi skulde have, ses. Til Konfirmationen fik vi et Sæt Tøj og en lille Kasse, begge Dele saaledes præget, at enhver kunde kende os og vidste, hvor vi kom fra. Fattigstemplet skulde nok blive sat paa os.

Naar man egentlig tænker, hvor uhygiejnisk der var paa den Skrædersal, maa man forbavses over, at der ikke var mere Sygdom, end der var. Jeg kan ikke i min Tid mindes, at der er foretaget nogen Rengøring under dette store Skræderbord. Naar vi sad paa Bordet, blev der udøvet et forfærdeligt Svineri. Foruden alt Snavs, der fremkom ved Opsprætning af Frakker m.m., der faldt igennem Revner, fordi Bordet ikke var tæt ved Samlingerne, saa vi spyttede igennem de store Knastehuller, saa foruden det Lag Støv, var der smaa Bjerge

af aargamle Spytteklatter. Det var forfærdeligt, hvis man skulde under Bordet, det var noget af det mest modbydelige. Selv blev vi hver Mandag efterset, om vi var hele og rene i Tøjet, men Skolens egen Renlighed svarede ikke til de Fordringer, der blev stillet til os. Med Hensyn til Straffen i Skolen var den ogsaa anderledes end andre Skoler i Datiden. Saaledes havde gamle Sanglærer Engelhard den modbydelige Vane at slaa paa Fingerspidserne med et Spanskrør, naar vi blev hørt i Nodelære, og det gik ikke saa godt, naar han ved Overhøringer begyndte at springe med os. Ligeledes kunde Tegn lærer Hr. Rasmussen godt lide at slaa os med Spanskrøret inden i Haanden, selv for mindre Forseelser. Jeg har selv mangfoldige Gange holdt for, jeg var nemlig saa uheldig. at den Dag, jeg skulde til Tegning, havde jeg en lille privat Bestilling inden Kl. 8 om Morgenen, nemlig at rense et Komfur. Og med min bedste Vilje kunde jeg ikke faa vasket Hænderne fuldstændig rene. Paa samme Maade blev vi straffet, hvis vi kom et par Minutter for sent, jeg havde jo en lang Vej helt ude fra Vesterbro og til Bredgade, men det blev der intet Hensyn taget til. Af andre Straffe kan jeg ogsaa nævne den, at maatte sidde 2 Timer over om Aftenen fra Kl. 6 til Kl. 8 under Kontrol af den højst bedagede Inspektør, som nærmest gik i Barndom. Han gik stadig og snakkede med sig selv, og med visse Mellemlum udbrød han pludselig: "Va nu, va nu, va' nu". Derfor kaldte vi ham for Vanu, Den gamle Inspektør, der var ugift, havde sin Lejlighed ved Klasseværelset, han kunde til Tider spørge, "hvad er Klokken" og vi kunde frækt sige, "Kl. er 8," selv om den kun var 7. "Saa kan I gaa". Og med et Grin stak vi ud af Klassen. Ja, han var gammel, og et Dagblad vist Socialdemokraten, skrev en Kritik over, at Københavns Kommune beholdt en saa gammel Mand i sin Tjeneste. Vi kunde ogsaa til Tider faa en rød Trøje paa, som skulde virke som en Skamplet over for de andre Drengene, og den virkede ogsaa forfærdelig afstikkende.

Der var daglig en 7 - 8 Drengene; der fik denne Straf, men det tog vi os nu ikke saa nær, for vi vidste at var det i Dag dig, var det maaske i Morgen mig; men det værste ved den var, at den berøvede os de Middagstimer, hvor vi ellers havde fri, og hvori vi Drengene, hvis Hjem var langt borte fra Skolen i de Timer skulde ud at kapre os noget Mad, og det blev saaledes samtidig en Sultedag, hvis ikke Kammeraterne hjalp os. Der var jo ogsaa den dejlige Grønningen, hvor vi Drengene i de 2 Fritimer muntrede os af Hjertens Lyst, samt tjente nogle Skillinger, ved at more de Spadserende med vore Kunster; men dette blev senere forbudt.

Om Vinteren var det ligesaa morsomt, saa løb vi paa Isen i Kastelsgraven, men. vi fik ganske vist mangan en vaad Strømpe, til Tider hele Habitten men den klarede vi nemt. Var det kun Strømperne, og vi skulde til Syning, fik vi dem tørrede paa Ovnen i Skrædersalen, ellers tog vi dem af, smækkede dem op paa Mure og Plankeværker, og svingede dem rundt i Luften, Habitten fik vi tørret paa Hindegades Badeanstalt og Vaskeri, Men Resultatet blev selvfølgelig, at vi kom for sent i Skole og fik vores Lussinger, ja, vi var i det

hele taget godt om os i de Par Timer. Paa Toldboden gik vi om Bord i Skibene og fik god Mad, og nogle af os besørgede lidt Byærinder for nogle af de Handlende. Hver Maaned, naar Lotteriet blev udtrukket gjorde jeg en lille Rask Handel ved at sælge Trækningslister, de blev købt hos Bogtrykker Friberg i Gammel Mønt, hvor vi gav 2 Skilling for dem, men vi fik 4 Skilling naar vi. solgte dem. Naar jeg havde taget Turen ud til Slotskroen og tilbage til Skolen Kl. 2, havde jeg tjent en Daler. Ja, de Timer blev brugt baade til Nytte og Glæde for os, og Tabet af disse var derfor det værste, der fulgte med den røde Trøje. - Ja, de var strænge imod os.

Vi kunde ogsaa blive taget fra Hjemmet og interneret ude paa Christians Skole en lignende til den i Bredgade. Interneringen varede i 6 Uger, men til Forandring fik man lyseblaa Trøje paa, saalænge vi var ude paa den Anstalt. Jeg vil her fremføre et Eksempel paa, hvorledes det altid var os, det gik ud over.

Det var i de Tider Skik og Brug, at de forskellige Skoler sloges med hinanden saaledes var Nyboder-Drengene og vor Skole (Jængerne) af og til i Totterne paa hinanden. En Aften, noget før Skoletidens Ophør, hørte vi som sad i Klassen, et stort Kor af Drengene synge uden for Skolen, og det var alle deres Slag- og Smædeviser om os, de sang; men trods det, at de var bevæbnede med Stokke, stormede vi mod dem med vore Livremme, som vi altid gik med. Vi forfulgte dem helt ind i Nyboder, men der kom Nyboders Politi farende mod os, og vi maatte selvfølgelig flygte, men hvad sker: et Par Dage efter kaldte Inspektøren ved Overlæsningstimen den øverste Klasse frem, og vi fik at vide, at der var kommet Klage over os; men trods det, at det var de andre, der havde udfordret os, tog han en Dreng ud og begyndte at klø ham. Det var vist egentlig Hensigten, at hele Klassen skulde have haft en Omgang, men det var en umulig opgave for den gamle mand, for ved Nr. 5 eller 6 var han saa træt og udmattet, at han maatte opgive det.

Saaledes endte Slaget i Nyboder for os, og det var altid os, der fik Lussingerne, om ikke andre Steder, saa i Skolen; men til Trods for den Behandling og den Ringeagt, der mødte os i Skolen; og som vi virkelige Proletarbørn var udsat for, er der dog udgaaet mange gode og dygtige Mænd fra den; men nu er vi kun faa tilbage fra den Tid.

Af P. Schøller

Hans Nielsens historie

Min tipoldefar Hans Nielsen var et stort ubeskrevet blad, udover det jeg havde fundet, som man kan finde i kirkebøgerne. Hans var født 28. juni 1824 i Stubberup ved Fakse, han blev døbt 28 september i Fakse Kirke, og konfirmeret i 1839 i Fakse Kirke. Hans blev gift med Maren Jakobsdatter den 5. marts 1852 i Fakse Kirke, og han dør 17. august 1912 i Pulvergården, og begravet den 24. august 1912 i Hylleholt Kirke, Fakse Herred Præstø amt.

Hans er også i lægdsrullen fra 1825 til 1852, og intet fortæller noget andet, end at han er hjemme hos far og mor i Kessendrup. Et helt igennem normalt liv for en Husmand under Vemmetofte Gods. Hans og Maren får 2 børn, Niels i 1852 og Karen Marie i 1856. Da Maren dør i 1907, flytter Hans hjem til deres søn Niels, som bor i Fakse Ladeplads, Hylleholt Sogn, Præstø Amt. Hvor han dør i 1912. Det ser ud til at han har levet et helt almindeligt liv, uden nogen svinkeærinder, som kunne give lidt historie på ham. En dag søgte jeg på Mediestream, for at finde hans dødsannonce, men den var der ikke, man har brugt mund til mund metoden, MEN jeg fandt hans nekrolog, og der begyndte historien så at komme.

Nekrolog:

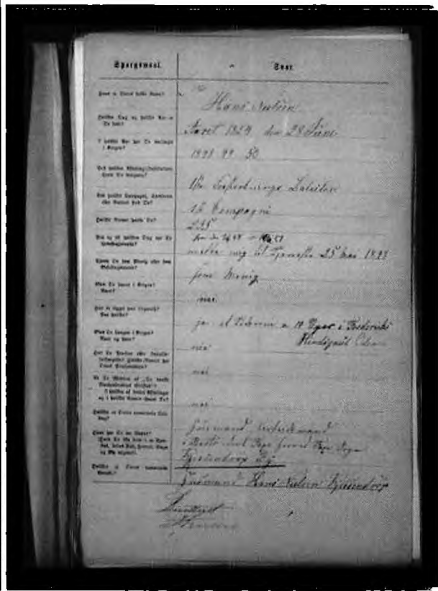
Afdød Veteran. Aftægtsmand Hans Nielsen, Pulvergaarden, tidligere Husmand i Kessendrup, er i Morges afgaaet ved Døden i en Alder af 88 Aar. Den afdøde deltog i Krigen 1848-50, hvor han var med i Slagene ved Isted og Fredericia. Som de fleste gamle Veteraner bevarede han Minderne herom til sine sidste Dage, og paa sit Sygeleje kunde han, naar Samtalen ledtes hen paa Krigen, fare op i Sengen og med ungdommelig Livlighed fortælle om Begivenhederne fra den Tid.

Desværre er der ingen i familien der har fortalt denne historie for mig. Derefter søgte jeg om Hans havde fået medalje, og det havde han.

**Afdød Veteran. Aftægtsmand
Hans Nielsen, Pulvergaarden,
tidligere Husmand i Kessendrup, er i
Morges afdød ved Døden i en Alder
af 88 Aar. Den afdøde deltog i
Krigen 1848-50, hvor han var med
i Slagene ved Isted og Fredericia.
Som de fleste gamle Veteraner bevarede
han Minderne herom til sine sidste
Dage, og naar sit Sygeleje kunde han,
naar Samtalen ledtes hen paa Krigen,
fare op i Sengen og med ungdommelig
Livlighed fortælle om
Begivenhederne fra den Tid.**

Navn:	Hans Nielsen
Amt:	Præstø
Herred:	Store Heddinge Købstad samt Stevns og Fakse Herreder
Født:	28-06-1824
Krig:	1848-50
Afdeling:	1. Forstærkningsbataljon
Kompagni:	1. Kompagni
Nummer:	235
Dellog:	Fra 3/11 48 - 14/2 51. Meldte mig til tjeneste 25. maj 1848
Grad:	som Menig
Såret:	nej
Lazaret:	ja, et tidsrum på 14 uger i Fredericia, Hindsgavl, Odense
Fanget:	nej
Pension:	nej
Våbenbroder:	nej
Stilling:	Husmand, Arbejdsmand
Bopæl:	Præstø amt, Fakse herred, Fakse sogn, Kissendrup by
Adresse:	Husmand Hans Nielsen, Kissendrup
Andet:	Berettiget J Nielsen
Statsborger:	
Bemærkning:	

Erindringsmedaljen for Krigen 1848-50 er en medalje, man kunne ansøge om at få tildelt, hvis man enten i hæren eller i søværnet havde deltaget i felttoget 1848-50 – også kendt som Treårskrigen eller 1. Slesvigske krig. Medaljen blev stiftet af Christian 9. den 10. juni 1875 og blev administreret af Krigsministeriet. Krigsministeriets notater indikerede, at der var 41.000 berettiget til medaljen, foruden de 5.000 ansøgninger Marineministeriet havde registreret.

Medaljerne blev uddelt i starten af 1877 til de berettigede, der var yderst tilfredse med denne erkendtlighed. Den 11. marts 1877 samledes en masse tilfredse medaljemodtagere, ved Børsen i København for at vise deres taknemmelighed til Christian 9. De samlede medaljemodtagere valgte en deputation, der blev ledsaget af 5-6.000 mand til Amalienborg, hvor deputationen overbragte en tak på vegne af de forsamlede medaljemodtagere.

Herefter holdt Christian 9. en tale til folkemængden, der blev besvaret med et "Kongen Leve", hvorefter man gik hver til sit.

Erindringsmedalje 1848-1850
Hvis man havde været såret, og evt. var blevet invalid, kunne man søge om pension, den var på 100 kr. om året,

men da Hans ikke havde fået nogen fysiske mén, kunne han ikke få pension.

Foto: Menige soldater 1848-1851. Så en tur på Rigsarkivet i København, for at finde noget på Hans.

RA. 0210-143. Overkommandoen over Den aktive Arme' 1. forstærkningsbataljon. 1848-1852 G. Stambøger.

1. Kompagni 1848-1852 m.m. G-3 8016504641. Stambog 1. Forstærknings-

kompagni. 1 Kmp. Stambog for uoff. og menige. 1848-1852. Løbe No. 205. Præstø lægd 35. Løbe No. 540. comp. N: 235 Hans Nielsen Stubberup. Fødselsaar 1825. Udskrivningsdato: 1847. Højde 64½ tomme. 1848-1849 - 017. Compagni No 114. Præstø. Lægd No. 35. Løbe No 198. Menig Hans Nielsen Faxøe. Alder 22. Højde 62½ Tomme. Enrollering Aar 1848. Dato 1st. Octbr. Anm: comd: til Ali 8/10 49.

Jeg prøvede så at finde nogle bøger, der kunne fortælle om hvordan det havde været at være soldat i krigen, det har ikke været særlig spændende, men de fleste har meldt sig frivilligt, og også svenskere og nordmænd meldte sig, for hvis Prøjserne vandt, var de bange for, at de også ville tage Sverige og Norge.

På nettet kan man finde en masse om krigen, og man får en masse spændende information. Første Forstærkningsbataljon oprettedes 16. august 1848 af det mandskab, der havde trukket frilod ved udskrivningen 1841-48. Bataljonen forlod København 13. november 1848 og stod mellem Ribe og Vamdrup. I felttoget 1849 hørte det i begyndelsen af april til 2. Brigade, senere samme måned flyttedes den over i 3. Brigade og deltog i Slagene ved Kolding og Fredericia. Vinteren 1849-50 stod den i København. I felttoget 1850 var den i 6. Brigade. Derefter stod bataljonen i Danevirkestillingen. 1851 og 1852 stod den med tre kompagnier i Flensborg og med et kompagni i Angel.

Jeg lånte en bog på Biblioteket, hvor jeg fik en fantastisk beretning om hvordan livet som soldat har været. I bogen: *Felttogene 1848. 49. 50. af Wilhelm Holst fra 1852*, som er trykt på gotisk, fandt jeg på side 131 - 135 lidt historie: Ulderup, Auensbøl og Utsbøl vare besatte af vore Forposter. Kjæden strakte sig fra Alsund til Nybbel= Noer.

1ste Forstærknings=Bataillon, under Major Stockfleth, skulde netop afløses af 2den Reserve=Bataillon, under Oberst=Lieutenant Schou, da Fjenden viste sig i store Masser. Det var den 5te April 1849. Danmark mistede 27, deriblandt Lieutnanterne Jahn og Kohl, 117 saarede, deriblandt 12 Officerer paa 6 Timer. Næsten alle Reserver og Forstærknings Batailloner var gamle Karle, kaldet bort fra Koner og Børn for at kæmpe for Fædrelandet.

Bogen er en fantastisk fortælling, som fortæller om hvordan livet som soldat i 1848 - 1850 var. Hans var med ved slaget ved Fredericia og Isted, men kom heldigvis hjem uden mén, (der har nok været lidt ar på livet, men Hans blev ikke såret)

*Familie Hansen 1909 på Pulvergården i Fakse Ladeplads.
Hans Nielsen med sin søn Niels og svigerdatter Amalie og deres 7 børn, den 23. maj 1909.*

Af Bodil Thomasberg

Hvad morede man sig over i 1893?

En løs ryg på et bind med sygejournaler fra 1893, afslørede at indbindingen bl.a. var lavet med aviser.

Faktisk avisens spalte med vittigheder...

Og hvad morede man sig så over i 1893?

Det skal I ikke snydes for:

Ung Hovedstadsdame til en gammel Kvæghyrde:

Naa far, hvor meget Mælk faar I saa af den yndige hvide ko dér henne?

Slet ingen, lille Frøken.

Slet ingen – hvor kan det dog være?

Nej, for det er en Stud.

Rig Fader: *De ønsker at gifte Dem med en af mine Døtre?*

Frier: *Ja, det er mit inderligste ønske*

Fader: *Med hvilken af dem? Den yngste faar 50.000 kr. i Medgift, den næste 100.000 og den ældste 150.000 kr.*

Frier: *De skulde vel ikke have en til, der var endnu ældre?*

Ulykkelig hændelse i Skanderup Sogn

Det var en isnende kold februardag i året 1897. Anders Jensen sagde farvel til sin højgravide kone Johanne Marie og begav sig af sted på arbejde. Han kunne ikke vide, at denne dag skulle blive den sorteste i hans liv. Hjemme gik Johanne Marie og børnene – alle piger – i gang med de daglige pligter. De tre ældste blev sendt i skole, mens lille Andrea blev hjemme hos mor.

Det blev eftermiddag, børnene kom hjem og satte sig i stuen med lektier og andre sysler. Johanne Marie opdagede, at der manglede vand. Selv om hun var besværet af graviditeten, gik hun selv ud i vinterkulden for at hente vand i brønden. Tiden gik, pigerne syntes, hun havde været længe væk. Det var helt mørkt udenfor nu - måske var hun gået ind til nabokonen i den anden ende af huset?

De gik ind for at høre efter hende, men der var hun ikke. Nabokonen gik så ud for at se efter hende, hun kunne jo være faldet og trænge til hjælp. Først henne ved brønden var der spor af Johanne Marie. Da nabokonen bøjede sig frem og kiggede ned, så hun et frygteligt syn. Johanne Marie stod nærmest på hovedet i brønden. Nabokonen fik hurtigt hidkaldt andre naboer, der med stort besvær fik trukket Johanne Marie op af den snævre brønd. De kunne konstatere, at der ikke var noget at gøre, hun var død.

De bar hende ind i huset til de skrækslagne, ulykkelige piger. Der blev tilkaldt en læge fra den nærliggende by Anst. Han kunne blot konstatere det samme: Johanne Marie var død. Der blev sendt bud efter Anders Jensen, der ilede hjem fra arbejde blot for at erfare, at han havde mistet sin elskede hustru, med hvem han havde delt næsten 13 gode år, og sammen med hende deres ufødte barn.

I Kolding Folkeblad kunne man den 4. februar 1897 derfor læse følgende historie:

”Styrtet i en Brønd og druknet”

I gaar Aftes ved 7-Tiden skete det beklagelige Ulykestilfælde, at Husmand Anders Jensens Hustru paa Gjælballe Mark faldt i Stedets Brønd og druknede. Hun var gaaet ud for at hente en Spand Vand, men da hun blev paafaldende længe borte, gik en anden Kone, der boede i Hus med afdøde, ud for at se efter hende, og ved ogsaa at se efter i Brønden fandtes hun der staaende paa Hovedet og næsten helt under Vand.

Ved tilkaldte Naboers Hjælp blev afdøde med megen Besvær trukket op af den snævre Brønd, men var da selvfølgelig død, hvad ogsaa den senere tilkaldte Læge fra Anst kun kunde konstatere.

Ulykken maa efter alt at dømme være foregaaet derved, at hun under Arbejdet

Styrtet i en Brønd og druknet.
I Gaar Aftes ved 7-Tiden skete det beklagelige Ulykestilfælde, at Husmand Anders Jensens Hustru paa Gjælballe Mark faldt i Stedets Brønd og druknede. Hun var gaaet ud for at hente en Spand Vand, men da hun blev paafaldende længe borte, gik en anden Kone, der boede i Hus med afdøde, ud for at se efter hende, og ved ogsaa at se efter i Brønden fandtes hun der staaende paa Hovedet og næsten helt under Vand.

Ved tilkaldte Naboers Hjælp blev afdøde med megen Besvær trukket op af den snævre Brønd, men var da selvfølgelig død, hvad ogsaa den senere tilkaldte Læge fra Anst kun kunde konstatere.

Ulykken maa efter alt at dømme være foregaaet derved, at hun under Arbejdet med at faa den fulde Vandspand op af Brønden ved at bøj sig for langt ud over den aabne Brønds lave Randbælt i det glatte Jære har mistet Fodfæstet, er gledet bagud og styrtet hovedfulds ned i Brønden.

Den afdøde, der ventede sin Helkomst med det største, var hevet 40 Aar.

Vandspand op af Brønden ved at bøje sig for langt ud over den aabne Brønds lave Rækværk i det glatte Føre har mistet Fodfæstet, er gledet bagud og styrtet hovedkuld ned i Brønden.

Den afdøde, der ventede sin Nedkomst med det første, var hen ved 40 Aar."

Dagen efter kunne man også læse den samme beretning i flere andre aviser. Den omtalte Anders Jensen og hans kone, der faldt i brønden, er mine oldeforældre – og her følger lidt mere af deres historie.

Anders Jensen blev født i Skanderup sogn den 29. juli 1849. Hans far var på det tidspunkt indkaldt som soldat i Treårskrigen. De følgende år boede familien flere steder, men vendte tilbage til Skanderup Sogn, hvor de i flere år boede i Gelballe (dengang Gjelballe) – en af de små landsbyer i sognet lige i udkanten af Lunderskov. Både Anders og hans far var daglejere ved landbruget, og i sine unge dage arbejdede Anders i flere perioder syd for grænsen.

Da Anders Jensen mistede sin hustru i 1897, var det tredje gang, han blev enkemand. Han blev gift første gang i 1876 med Johanna Månsdotter fra Sverige. Forinden havde de fået en datter sammen. Ægteskabet varede dog ikke længe, Johanna døde 2 måneder efter brylluppet af "Galopperende tæring".

Datteren blev hos Anders Jensens forældre, mens han selv tog arbejde syd på i Felsted. Forældrene ansatte en ung svensk pige til hjælp. Hun hed Karoline Luft. Anders traf Karoline hjemme hos sine forældre og blev gift med hende i 1877. De slog sig i en periode ned i Rødding, hvor de fik en datter i 1881.

I 1882 var de dog hjemme i Gelballe. Mens de var der, døde Karoline. Anders' mor havde nu to børnebørn at tage sig af.

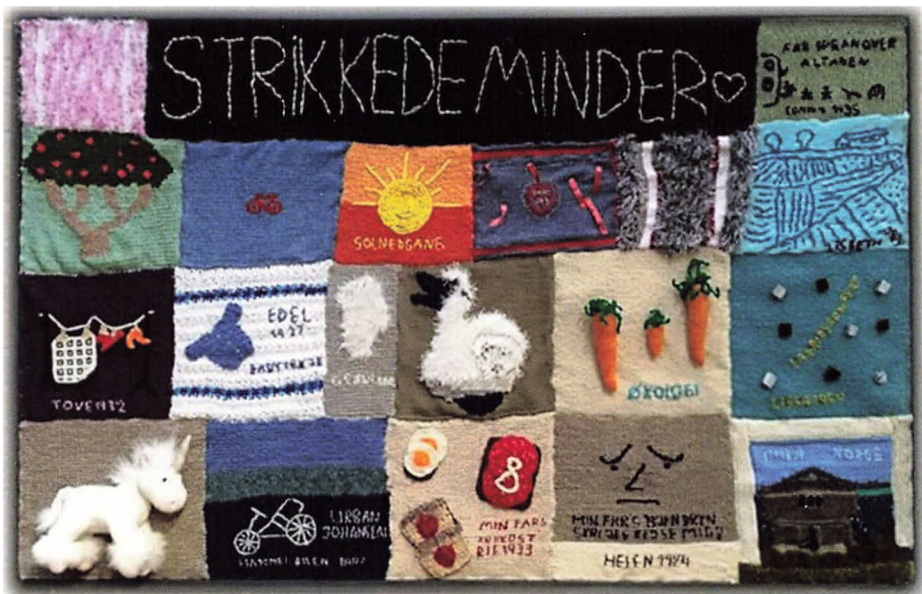
I august 1883 købte Anders et lille hus i Gelballe, tæt på nabobyen Lunderskov. Her flyttede han ind sammen med sine forældre. I maj 1884 blev han gift igen – endnu engang var det en ung pige, der var i huset hos forældrene - denne gang en dansk pige fra Hjarup med navnet Johanne Marie Andersen.

Anders blev nu hjemme i Gelballe og arbejdede som arbejdsmand og daglejer de næste mange år. Han og Johanne fik i løbet af de næste 10 år 4 døtre – bl.a. min mormor som blev født i 1890.

Anders' forældre døde i henholdsvis 1891 og 1895, så nu flyttede der en anden familie ind i den del af huset, de havde beboet.

Og så når vi frem til vinteren 1897. Af avisernes oplysninger fremgår det, at det var en meget kold vinter – Kolding fjord var frosset til - vejrmeldingen for den 3. og 4. februar lød på sne og streng frost. Det er under de vejrforhold, Johanne går ud efter vand og drukner. Anders blev gift igen. Pigerne fik en stedmoder, der ifølge min mormor Karoline var rigtig ond mod dem og gjorde forskel på dem og den datter, hun og Anders Jensen fik sammen. Karoline flyttede som voksen til Langeland og havde fra da af ikke kontakt til sin stedmoder eller stedsøster. Men det er en helt anden historie.

Af Margit Dujardin

Strikkede Minder

Alle har minder. Hvorfor ikke strikke dem. Det har vi gjort, nu i hele to sæsoner på Herlev Bibliotek. "Min far sad for bordenden af bordet, når vi skulle spise, vi børn lavede lidt ballade og så rynkede han sine øjenbryn og sagde; Skal jeg rejse mig?". Dette er Helens barndomsminde.

Rie kunne huske at hun hver dag skulle over på teglværket med sin fars madpakke. En dag sagde bestyreren, at han kunne ikke have ~~børn~~ ~~tendende~~, det kunne være farligt! Så sagde Ries far til bestyreren; "Hvis ikke jeg kan få min madpakke bragt, så kommer jeg ikke mere". Så fik Rie lov at aflevere sin fars madpakke hver dag, for de kunne ikke undvære Ries fars dygtighed i hans arbejde. Madpakken bestod af æg, leverpostej og spegepølse.

Lisbeth boede på en gård i Jylland, hvor der hørte mange marker til. Inde på gården boede også hendes to mostre, der var rigtig gode til at strikke og lave mange håndarbejder. Det var af disse to Lisbeth lærte at strikke.

Selv var jeg vild med at klatre i træer da jeg var lille pige. Når vi skulle hjem fra kolonihaven, kunne min far kun finde mig, ved at kigge op i træerne, hvor jeg sad godt. Jeg kunne nemlig ikke finde ud af at kravle ned igen.

Der er mange flere minder på tæppet, men hvorfor ikke strikke dine egne minder og lave et mindetæppe. Det er så sjovt hvad man kan huske.

Af Gitte B. Høstbo

Efterårsprogram 2019

Onsdag den 11. sep. kl. 19.00: ” ”Med Sind og Sjæl flaaet og sprængt i Stumper og Stykker”.

Simon Kratholm Ankjærgaard, Journalist, forfatter og moderator.

26.000 danskere kæmpede

på tysk side under 1.

verdenskrig. Tusindvis af

disse mennesker vendte

hjem med ar på sjælen. En af

skæbnerne var Rasmus

Christian Petersen. Han

hængte sig 30 år efter

krigens afslutning – som

offer for et sind, der var

blevet sønderrevet i de nordfranske skyttegrave og over tabet af sin bror, som også

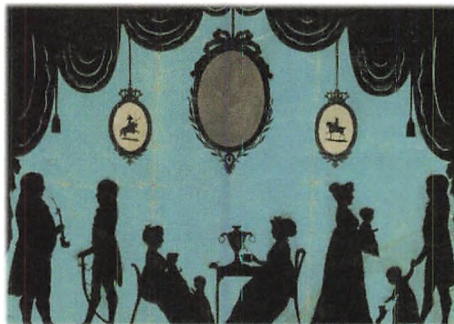
deltog i krigen. Simon Kratholm Ankjærgaard fortæller historien om sin oldefar, der

aldrig blev den samme efter mødet med krigens rædsler. Med udgangspunktet i

oldefaren vil han brede fortællingen om Den Store Krig og det store kollektive

krigstraume ud – men også runde det tabu det var at komme hjem med en sønderrevet

sjæl og selvmordstanker.

Onsdag den 2. okt. kl. 19.00: ”En

oplyst borger i Helsingør i første

halvdel af 1800-tallet – belyst gennem

Børge Reiersen Lunds efterladte

papirer”. *Maria Rehling Refer*

cand.mag.

Færgemand og brændevinsbrænder

Børge Reiersen Lund blev født i 1784 og

døde i 1858, og han levede hele sit 74-

årige liv i Helsingør i Sundtoldtidens

sidste æra. BR Lund kan betragtes som et

idealtypisk eksempel på en oplyst borger, som formåede at reflektere sit liv på skrift.

Ved sin død efterlod han sig en række papirer, som er bevaret gennem 6 generationer.

De efterladte papirer repræsenterer flere forskellige genrer: en slægtsbog, en dagbog, 3

breve og en levnedbeskrivelse. Der er tale om såvel et personalhistorisk som

kulturhistorisk kildemateriale, idet det dels afspejler BR Lunds personlige liv, dels livet

i Helsingør, ligesom nationale begivenheder omtales. Kildematerialet foreligger ordret

transskriberet og er forsynet med en introduktion til perioden og til hver enkelt kilde.

Det er dette materiale, som her skal fremlægges.

Husk! Slægtsforskerdagen

Lørdag den 26. okt. kl. 9.30-15.45:

Slægtsforskerdag i Herlev Medborgerhus.

Tema: "Hårde tider for vores aner"

3 fine foredrag.

1. "Mad i en rationeringstid" Af Historiker og forfatter *Dorthe Chakravarty*.
2. "Den spanske syge" Af Forfatter og journalist *Tommy Heisz*.
- 3." Arbejdsløsheden i 30'erne". Af Journalist,

forfatter og moderator *Cand.scient.soc., Historie og Internationale Udviklingsstudier Simon Kratholm Ankjærgaard*.

Læs mere herom i Slægt og Stavn nr. 2, samt på foreningens hjemmeside. Tilmelding til Krogh@get2net.dk

Onsdag den 13. nov. kl. 19.00: "Når hensynet til Barnets Forbedring eller til at hindre dets sædelige Fordærvelse kræver."

Af *Kommunikationskonsulent ved Rigshospitalets Øjenklinik Erik Kann*. Ordene stammer fra §10 i den såkaldte Værgerådslov fra 1905.

Loven skabte det formelle juridiske grundlag for et offentligt tilsyn med og regulering af børns vilkår i Danmark, en regulering som i sidste ende kunne ende med tvangsfjernelse af de børn, der ikke passede ind i de statslige ordentlighedsprincipper.

Det administrative omdrejningspunkt var dels værgeråd i alle danske kommuner, dels de såkaldte overværgeråd, som bl.a. skulle på banen, førend en tvangsfjernelse kunne gennemføres. I foredraget hører du om den familiepolitiske baggrund for indførelsen af værgeråd, du hører om den praktiske administration af ordningen, og gennem en masse praktiske eksempler får du viden om, hvorledes du kan arbejde med arkivalierne

Onsdag den 4. dec. kl. 19.00: "Faderskabssager, skilsmisssager og adoptionssager"

Af *Michael Dupont, cand.mag. i historie*. Alle slægtsforskere har uægteskabelige børn blandt deres aner, og i nogle tilfælde støder de desuden på bortadopterede og fraskilte forfædre. Mange kender ikke mulighederne for at finde oplysninger om den "udlagte barnefar" og hans forhold til den ugifte moder, eller til årsagen til bedsteforældrenes skilsmisse – bankede konen manden, eller var manden sin kone utro? I foredraget vil jeg se nærmere på, hvad faderskabssager, adoptionssager og skilsmisssager er, hvordan man finder dem, og hvad de indeholder.

Arbejdsløsheden i 30'erne

1934 10. 10. 1934

Den gode tid

- USA
- Aktier
- Fortjeneste 40%
- Jazztid

Den sorte frøding

Arbejdsløshed

1934 10. 10. 1934

Husk Slægtsforskerdagen d. 26. oktober

Husker du?

Jeg er født 12. dec. 1930, så kan du heraf udregne min alder, for den periode jeg vil forsøge at beskrive i det efterfølgende. Jeg er godt klar over, at det man oplevede som ung, kan være anderledes end man husker, men jeg skal bestræbe mig for at holde mig til fakta, og ikke lade eftertidens hændelser få indflydelse på mine erindringer.

Kafferationeringens ophævelse i 1952 blev dårlig nok bemærket af folk i København, for efter trafikken over Øresund kom i gang efter krigen, rejste man over til Malmø, og købte kaffe. Selvom det var ulovligt at eje svenske kroner, kunne man altid få afsat en flaske snaps til broderfolket, når de kom til staden, for at more sig, og på den måde skaffe sig illegal valuta.

Ovennævnte bestemmelser var dog ikke gældende for alle, hvilket der blev sunget om i revyvisen, om Bramsnæs rejse til kongres for en krone og halvtreds. Men hvad er en kop kaffe uden flødekager. Flødeskummet blev nemlig forbudt, da mælkens flødeprocent blev nedsat ved lov. Man lavede dog en erstatning, hvori indgik et tilsætningsstof kaldet "Guldråber". Det var noget klæbrigt stof, men medio december 1950 blev dette forbud ophævet. Jeg husker det så tydeligt, da jeg på det tidspunkt lå på Bispebjerg hospital, men var oppegående, og så alle de besøgende komme strømmende ind ved besøgstidens start, overbelæsset med æsker med flødekager.

Hvad fik vi så at spise under besættelsen. Det afhang vel af om man boede i København, en provinsby eller på landet. Jeg har hørt efter krigen folk, der var yngre end mig fortælle vi spiste måger. Jeg har aldrig spist måger, og har fra folk på min egen alder og ældre, aldrig hørt det skulle have været nødvendigt, for at få stillet sulten. Vi havde jo både ænder i parkerne, og duer på pladser og torve, så hvorfor skulle man gå i gang med at tilberede de trannede fugle. Jeg sidestiller den historie med den om, hvorfor hornfisk har grønne ben.

Jeg er opvokset på Østerbro i København, i det man i dag vil kalde et arbejderhjem. Vi fik altid 2 retter til aftensmad. Første ret var enten en grødret eller en suppe, efterfulgt af hovedretten, hvor kartofler eller kål udgjorde hoveddelene. Hvis grøden var en frugtgrød, fik man den som regel efter hovedretten. Kødet var rationeret, og var enten okse/kalvekød, hestekød, eller svinekød men i mange tilfælde blev bøffeme lavet af vegetariske råvarer. Når man så der, lå hakkebøffer eller frikadeller på bordet, gik man forventningsfuld i gang med måltidet men når man så opdagede, at bøffen eller frikadellen var lavet af selleri eller grønkål, faldt begejstringen ret så brat.

Vi fik i mit barndomshjem aldrig får - eller ged. Kyllinger var også en sjælden ret på vores spisebord, men en suppehøne kom der, når vi fik hønsekødssuppe. Kaniner var også en sjælden ret.

De fleste familier havde et stykke jord, hvor de kunne dyrke grønsager. Det var sikkert nok mere for økonomien, da ingen grønsager var rationeret.

Selve madopskrifterne kan jeg ikke oplyse om, da jeg som dreng ikke deltog i madlavningen. Husmødrene, der som regel var hjemmegående, var meget opfindsomme. Alle former for frugtgrød, rabarber- jordbær-hindbær- solbær – ribs og hyldebær for at nævne nogle stykker, blev serveret, henkogt eller syltet. Selv marcipan fremstillede de af kartofler og essens.

Rugbrød, franskbrød og sigtebrød var også rationeret, men jeg mindes ikke vi skulle aflevere mærker for wienerbrød og studenterbrød. Madpakken, som vi havde med på arbejde eller i skolen, var rugbrød smurt med smør eller fedt, belagt med skiver af forskellige slags pølser, fiskefrikadeller, salater eller brugbare rester fra middagen fra dagen før. Som mellemmåltid kunne man få en fedtemad med salt.

I 1940 var jeg så heldig at få en ferieplads på en gård ved Vejle, nærmere betegnet Engelsholm. Der var om mulig mindre mangel på fødevarer. På loftet hang flere stykker røget flæsk, og i kælderen, blev der, når høsten af de forskellige frugter havde fundet sted, fyldt op med henkogte og syltede forbrugsvarer. Det eneste min feriemor manglede var sukker til at sylte med. Selvom der var mangel på meget, især af importerede varer, har jeg aldrig sultet under krigen. Der er ikke den store forskel på kosten dengang og i dag.

Arbejdsløshed var mest udbredt i begyndelsen af besættelsen. Her kunne man så hente et snerydningsbevis, så man kunne få arbejde med snerydning, når vinteren stundede til. Efterhånden kom industrien i gang med at fremstille varer til besættelsesmagten (mere eller mindre modvillig), og militære anlæg skulle anlægges, så herefter blev uønsket arbejdsløshed reduceret væsentlig. Dem der endnu ikke havde nogen beskæftigelse, tilbød fagforeningerne hjælp til at finde arbejde i Tyskland, eller miste understøttelsen, men det er der jo senere givet en forklaring på.

Vi børn havde let ved at finde et job som bybud, hvis vi selv ville tjene til en biografbillet o.l. Det var normalt at en forretning bragte varen ud, som service og uden ekstra gebyr.

Var vi i en forretning, der solgte forbrugsvarer, som kunne anvendes i hjemmet, kunne vi være heldig at få lidt med hjem. Man følte sig som voksen når man kunne understøtte familien økonomisk. Det er vel den største forskel på dengang og i dag.

Af Jørgen Bach Nielsen

Hvad arvestykker kan fortælle

Af Karen Møller Jensen

Dette stueur hang i hele min barndom i min mosters lejlighed. Det er et såkaldt Wienerur, som stammer fra mine bedsteforældres hjem og måske helt fra deres bryllup (1894). Det er således mere end hundrede år, og det går stadig.

Petroleumlampen, som er vist ovenfor, stod i mit hjem, og min mor fortalte mange gange, at hendes far havde studeret ved den, da han læste til lærer på Ranum seminarium. Han hed Jakob Nielsen, var født i 1862 og kom fra Kræmmergården i V. Hjermitslev, som ligger nord for Limfjorden i Hvetbo Herred. Han havde fem søskende, heraf en storebror, som ifølge almindelig skik og brug skulle overtage gården til sin tid.

Min morfar kom efter endt soldatertjeneste på Ask højskole, og derefter på Ranum statsseminarium. Han havde en god sangstemme, og det var om ikke et krav, så en stor fordel for en lærer. Efter tre år på seminariet, fik han stilling på Ask landbrugsskole, hvor han var ansat i et år. Dernæst kom han som andenlærer til Skelund, der ligger tæt på Hadsund, og fra 1893 til 1896 var han lærer og kirkesanger i Asdal. I den periode traf han Hedevig, som kom fra Krustrup, tæt på Hjørring. De blev viet i 1894 og flyttede i 1896 til Øland skole i Nordjylland, hvor de boede indtil 1904.

I 1896 blev deres ældste barn Immanuel født, året efter kom endnu en dreng, Kristian og i 1903 en dreng mere, Sigurd. I 1902 gennemgik Hedevig et kursus i ”metodisk

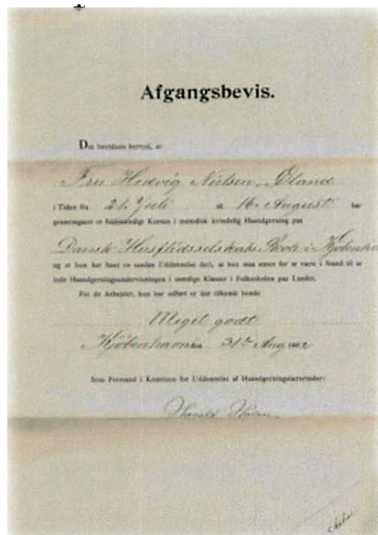
kvindelig Haandgerning" på "Dansk Husflidsselskabs Skole i Kjøbenhavn". Som der står på beviset, har hun fået "en sådan Uddannelse deri, at hun maa anses for at være i Stand til at lede Haandgerningsundervisningen i samtlige Klasser i Folkeskolen paa Landet". Om hun kom til at undervise i håndgerning, vides ikke, men hun var meget dygtig til alt håndarbejde.

Foto: *Afgangsbeviset ses her til højrer:*

Familien flyttede til Sæby i 1904. Da havde de to ældste af drengene nået skolealderen, og der var en bedre skole i Sæby, hvor de også kunne tage realeksamen. Jakob havde fået en stilling som lærer ved skolen og kontor ved kirken. Kontor var det samme som kirkesanger, og hver søndag skulle han således syng i kirken og sikkert også til andre kirkelige handlinger.

I sommeren 1909 var Jakob til det årlige sommerstævne med foreningen Norden. Det blev holdt i Norge på Dovrefjeldet, og Jakob hjembragte fra den tur en knortekæp (se næste side), som stadig er i familiens eje. Før Jakob med familie flyttede fra Øland skole, blev der den 30. april 1904 afholdt en offentlig auktion over "den til Avlsbruget hørende Besætning samt en stor Del Indbo". Kredit kunne gives indtil november samme år.

Af besætningen fremhæves: 2 små, gule, norske hopper, 2 og 3 år, 3 køer, 1 kvie, 3 får med yngel, 1 ged, 1 par kalkuner og 30 høns. Dernæst opremses diverse indbo, Arvestykker 16-11-18 5/ 12 som anvendtes i et landbrug dengang, og forskelligt indbo til boligen.

Her ses en prøve på Hedevigs håndarbejde, en juleløber, som jeg har arvet.
Den er måske 100 år!

Familien flyttede til Sæby i 1904. Da havde de to ældste af drengene nået skolealderen, og der var en bedre skole i Sæby, hvor de også kunne tage realeksamen. Jakob havde fået en stilling som lærer ved skolen og kontor ved kirken. Kontor var det samme som kirkesanger, og hver søndag skulle han således synge i kirken og sikkert også til andre kirkelige handlinger.

I sommeren 1909 var Jakob til det årlige sommerstævne med foreningen Norden. Det blev holdt i Norge på Dovrefjeldet, og Jakob hjembragte fra den tur en knortekæp (se ovenfor), som stadig er i familiens eje.

Før Jakob med familie flyttede fra Øland skole, blev der den 30. april 1904 afholdt en offentlig auktion over "den til Avlsbruget hørende Besætning samt en stor Del Indbo". Kredit kunne gives indtil november samme år.

Af besætningen fremhæves: 2 små, gule, norske hopper, 2 og 3 år, 3 køer, 1 kvie, 3 får med yngel, 1 ged, 1 par kalkuner og 30 høns.

Dernæst opremses diverse indbo, som anvendtes i et landbrug dengang, og forskelligt indbo til boligen.

Auktion i Øland Skole

Lørdag d. 30 April 1904, Kl. 10 Form.

Efter Afsale med Auktionsdirektøren lader undertegnede paa Grund af Forlyttelse bortsalge ved offentlig Auktion hele den til Avlsbruget hørende Besætning samt en stor Del Indbo.

Af Besætningen fremhæves: 2 smaa, gule, norske Hopper, 2 og 3 Aar, 3 Køer, 1 Kvie, 1 Kalb, 3 Faar med Yngel, 1 Ged, et Par Kalkuner og 30 Høns.

1 Hødpøse, 1 Hjedersvoan, 1 Arbejdsvoan, 1 Stæde, 1 Flod, 3 Harver, 1 Trømler, 1 Haffsemasjine, 1 Høstetris, 1 Henssemasjine, 1 Roessemasjine, 4 Seiktojer, 1 Sæt Ridsesøj, 1 Evinvægt, lidt Korn og Kartoffer. — 1 Sofa, 1 Chaiselongue, 1 Kænestol, 1 Gyngestol, 8 Spisebordsstole, 1 Mahogni, poleret Salonbord, 1 Højbord, 3 andre Borde, 1 dobbelt Seng med Hjedermadrats, 1 Jærnseng med Madratter, 2 andre Senge, 2 Servantestel, 1 Gulstøppe, Gardiner og Gardinstænger. — 1 Vasssemasjine, 1 Saltkar, 1 stor Balje, nogle mindre Kar og Baljer, 3 Mejeritransportpande m. m. m. *Konst. H. Hønsbo, d. 27.*

Øland Skole, den 11. April 1904.

Jaf. Nielsen.

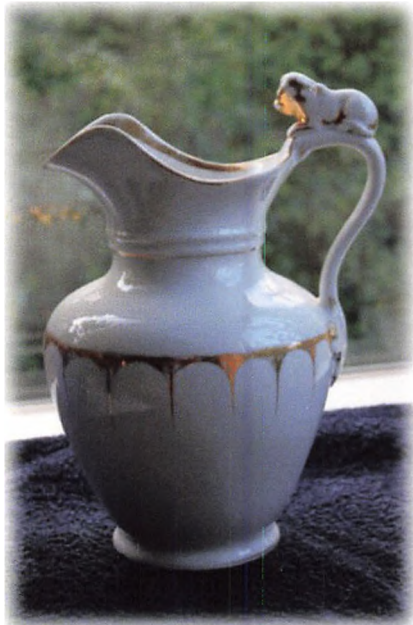

Fra beboerne fik de i gave en potageske med inskription: *Erindring fra Beboerne og Husflidsforeningen paa Øland*, samt en kagespatel med inskriptionen: *Til erindring*

13/4 04. Den 13. april var Hedevig's fødselsdag.

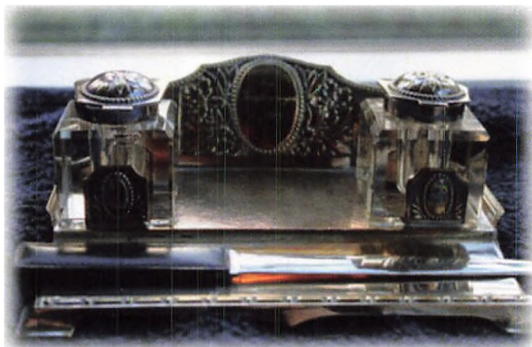
Med tiden fik Jakob flere forskellige tillidshverv i Sæby. Han kom også til at lede Kristeligt Sangkor, og hvert år på hans fødselsdag den 4. juni blev koret inviteret hjem til ham og Hedevig, hvor de fik serveret chokolade af den kande, som vist nedfor.

I 1912 fyldte Jakob 50 år. Fra sangkoret var der en gave, et skrivesæt i sølv med inskriptionen:

Fra Sangforeningen den 4/6 1912.

Der findes et billede af Jakobs 50 års fødselsdag og af hele familien.

Billedet viser, at der er kommet to piger ind i familien, Helga (min mor, f. 1909) og Karen Elisabeth (kaldet Lis f. 1911).

I 1916 gav sangforeningen Jakob en gaffel, og i 1918 en lagkagekniv i fødselsdagsgave.

Gafflen har inskriptionen: *Med tak fra Sangforeningen.*
4.-6.-16

Lagkagekniven er forsynet med inskriptionen: *Erindring fra Sangforeningen*
4.-6.-18

Endelig findes der et bordflag med inskriptionen: *Erindring fra Sangforeningen*

Nedenfor er vist et billede af familiens hus i Sæby. Det hed Rølgighed, og de boede der, indtil Jakob døde i 1925.

I 1919 var der sølvbryllup, og nedenfor er vist to billeder derfra. Med på det øverste billede er bl.a. Hedevids fire søstre med deres mænd.

Billede til højre er af Jakob og Hedevidg og deres 5 børn.

Billedet her viser to sølvskeer med inskriptionen H. N. den 6 /4 24. Det var den dag, min mor blev konfirmeret.

Herunder ses et billede af hende som konfirmand.

Der blev nok ikke holdt nogen stor fest, da hendes far allerede dengang var syg af en hjerne-

blødning og var fratrådt sin stilling som lærer og kantor. Arvestykker 16-11-18 11/ 12 I mit eje findes et fint broderet pudevår, som oprindelig stammer fra et underskørt, som min møster syede til sin konfirmation i 1926. Hendes mor mente, at hun burde øve sig på at brodere "huller", og hun lærte det!

På forsiden af den potageske, som Hedevig og Jakob fik, da de rejste fra Øland, er der indgraveret *HN 4.-8. 38*. Det var den dag, min mor fyldte 29 år og hvor hun blev forlovet med min far. De blev viet den 26. december 1938, og nedenfor ses billeder af bruden og af brudeparret.

Ære være Charlottes minde

Blot 57 år gammel døde Charlotte af et hjertestop, fredag den 26. juli 2019.

”Det er et chok at høre, at Charlotte ikke er længere,” udtaler redaktør på historie-online, Poul Porskær Poulsen. ”Det er som om, hun altid har været der. I min tid som arkivar gik vi til kurser hos Charlotte, og i Dansk Historisk Fællesråd indlagde hun sig evig hæder ved at sørge for at oprette historiesitetet historie-online.dk, hvor hun også stod for opdatering og nyhedsbreve i de første år. Charlotte var en energibombe og en meget inspirerende person. Hendes indflydelse på den danske historikerverden kan ikke overvurderes. Det er slet ikke til at forstå, at hun ikke er her mere. Hun vil blive stærkt savnet,” slutter Poul Porskær Poulsen. Ud over DHF, hvor Charlotte sad i styrelsen i en årrække, har lokalarkiverne samt Rigsarkivet og Nationalmuseet – og en masse andre – haft glæde af hendes kreativitet og energi ikke mindst med hensyn på den digitale kulturarv. Bisættelsen har fundet sted mandag den 5. august fra Tagensbo kirke.

[Historie-online.dk, den 30. juli 2019]

En ivrig foredragsholder

I Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn har vi i mange år haft glæde af Charlottes mange gode foredrag, både ved vores foreningsaftener men også ved vores slægtsforskerdage. Vi har hørt om alt, lige fra forbydere til hekse og julens historie m.m.. Vi vil i den grad i vores forening komme til at savne Charlotte.

Af GBH

Charlotte S. H. Jensen er død, en ildsjæl flammer ikke mere!

Siden 1970'erne har jeg været hyppig gæst på læsesalen på det nu hedengangne sjællandske landsarkiv på Jagtvej. Som jyde med næsten daglig kendskab til landsarkivet her i Viborg var det lidt af en omvæltning at komme til storbyen København, naturligvis. På landsarkivet der befandt vejledningen sig først i ”glasburet”, hvor siden kopimaskinen senere stod, til venstre for indgangsdøren, og i hjørnet til højre stod alle arkivregistraturene.

I vejledningen fik man venligt at vide, at det og det skulle findes i den og den registratur, som så på afstand blev udpeget i modsat side af lokalet, og her havde de sikkert også oprindeligt stået i en bestemt orden. Men det var blevet ”lidt rodet” derovre.

Men så blev Charlotte S.H. ansat! Og tomme arkivæsker med oplysende tekster blev sat op og adskilte de enkelte grupper af registraturer. Det hjalp virkelig på overskueligheden, endnu bedre blev det, da der blev udarbejdet emneark eller små brochurer som vejledning til arbejdet med de enkelte arkivalietyper. Om det var Charlotte, der egenhændigt stod for alt sammen skal være usagt, men vi besøgende tillagde i al fald hende og hendes samarbejde med daværende landsarkivar Grethe Ilsø æren for den revolutionerede positive udvikling!

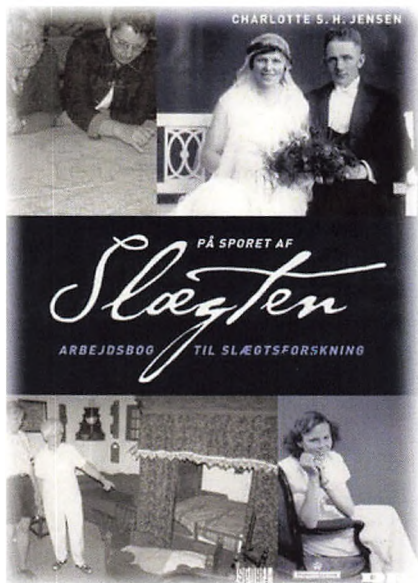
Denne indsats var kun begyndelsen! 2001 udgav Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie Charlottes hæfte Mig & MINE. Bliv detektiv i din egen slægt og find dine FORFÆDRE! Og året efter fulgte På Sporet af Slægten. Arbejdsbog til slægtsforskning, udgivet af Statens Arkiver/Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm i samarbejde med DR Multimedie i forbindelse med en TV-serie af samme navn, hvor 5 familier uden større forhåndsviden kastede sig ud slægtsforskningens mysterier.

Disse to publikationer samt de nævnte emneark/pjecer kan man let finde frem til på bibliotek.dk med Charlotte S. H. Jensen som forfatter – sammen med en lang række andre skriftlige arbejder med bl.a. tilknytning til hendes store interesse for og engagement i digital publicering.

Diverse bestyrelsesposter engagerede Charlotte i starten på nu så velkendte ting som historie-online, slægtsforskning (på Facebook) og genealogi.dk

Både Rigsarkivet og Nationalmuseet har ved Charlottes alt for tidlige død, kun 57 år gammel, 26. juli 2019 mistet en dygtig medarbejder, en ildsjæl, hvis indsats på en lang række områder vil blive bevaret i taknemmelig erindring hos utallige!

Af Anton Blaabjerg

DET ALFABETISKE REGISTER

Lantmäteriets Historiska kartor (Landmålerväsenets Historiske kort) på nettet er en guldgrube for slægts- og hjemstavnsforskere. Men dybest nede i gruben findes yderligere en lukket gruben med guld, som ikke mange kender til. Men der findes nøgler til den.

Indholdet i denne del findes ikke på nettet, men er digitaliseret. Har man de rette nøgler, så kan man gratis få adgang. Måske ser man nøglerne, men forstår ikke, hvilken nytte man har af dem. Nøglerne hedder **Alfabetiska registret**, og de dukker frem mellem søgeresultaterne i Historiske Kort.

De fleste ved, at Lantmäteriets Historiska kort er et godt supplement til slægts- og hjemstavnsforskningen. Der findes ikke kun kort, men mange sagsakter med megen tekst. Men akterne på internettet strækker sig kun fra 1600-tallet frem til 1926. Senere aktstykker må ikke lægges frem på grund af klausuler. Man kan få dem sendt på mail, men bestiller man mere end fem koster det.

Kontrakt

Jag Georg Nilsson Elms balthians
Johannsd Eij Torparen Olof Nilsson
och hans hustru Ewira Skoldotters ett
jordstycke den sk. Pöytäkirjan belägit
Ipa Åker egander hemman P. 3 Tararp
Med lantmätarens berättning på nämnd
från den 1 December d. 1904. Hemmanseg-
gen förbehåller sig att icke Torparen
får balthandla torpfaganheten till
någon annan med Hemmansegarens
bifall Torparen skall årligen skänka
skolbarnens eller utövning. För detta
samman skall Torparen årligen utgå
ha 95 dagverken till den nämnd och
wälfärd Rådg. i Häljörden på hem-
mansegarens kost. Det inbringade skall
af Torparen ensamt ha till Rådg. jordstycket
ett och jords ett till tillfälligt af hemmans-
egaren

Sälunda öfverenskommen
som skedd i Tararp den December 04

Olof Nilsson Georg Petersson Elms
Ewira Nilsson of hemman
Torparen

Ernst Svensson
Hilma Ferner. Skiljörden af
Hemmansegaren
Olof Nilsson
Hilma Ferner.

Men hvad skal man bestille? Det er her Alfabetiska Registret kommer ind. Hver gang man søger et kort i Historiske kort, så er et af de øverste søgehits Alfabetiska Registret. Hvis man klikker på det, så kommer der en fortegnelse frem over aktstykker fra den landsby lige fra de første skifter i 1700-tallet frem til 1980-erne. I samme søgning ligger også aktstykker fra andre landsbyer i samme sogn. Kender man fastighetsbeteckningen (ejernavnet), så ser man, hvilke dokumenter der er interessante.

(Billedtekst: Denne fæstehusmandskontrakt fra 1904 i afskrift findes som bilag til udskiftningsforretning 10-brä-768 år 1940 vedrørende et husmandssted tilhørende Ferdinand og Ellen Petersson i Tararp, Bräkne-Hoby sogn. Sælger var Ernst Svensson. Her i original.)

Tararp nr 2

Aktens nr	Förrättningens beskaffenhet	R. nr	Förrättningen		Kostor		Lands- längd areal där	Särskilda anteckningar
			verkställd	fastställd	An- tal	Förvär- rings- plats		
724	Tararp 2:11, avst	2:22	1939	1939	1	kh	1	
768	Tararp 2:11, inlf	2:23	1940	1941	1	kh	1	
787	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	8:1	1941	1942	1	kh	1	
788	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	9:1	1941	1942	1	kh	1	
789	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	10:1	1941	1942	1	kh	1	
808	Tararp 4:5, inlf, gb (mot dels 1:4; 2:8 3:2; dels samf väg för Tararp 2:4 och 3:3)	4:8	1942	1943	1	kh	1	
833	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	11:1	1943	1943	1	kh	1	
835	Tararp 2:11, avst, gb (mot 2:4 o 4:2)	2:24	1943	1943	1	kh	1	
840	Tararp 1:4, 2:8, 3:2, inlf	12:1	1944	1944	1	kh	1	
850	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, inlf	13:1	1944	1945	1	kh	1	
974	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	14:1	1946	1947	1	kh	1	
1061	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	16:1	1948- 1949	1949	1	kh	1	
1063	Tararp 1:4, 2:8, 3:2, inlf, gb (mot dels 4:4, 5:2, dels 4:5; dels 5:6 o 8:4 samt 1:4)	7:1	1947- 1948	1949	1	kh	1	
1076	Tararp 2:11 - 2:17, avst, gb (mot dels 1:4, 2:8, 3:2 o mot 2:4, 4:2 samt 5:7)	2:25	1947- 1949	1949	1	kh	1	

(Billedtekst: En side fra det alfabetiske register for Tararp i Bräkne-Hoby sogn. Der findes 32 sider med aktstykker vedrørende denne landsby. På denne side ser man netop udskiftningsforretningen Akt 768, hvor fæstehusmandskontrakten fra 1904 findes i afskrift som bilag. Kopi fra Lantmåteriets historiske kort.)

Her findes alle embedsforretninger med og uden kort, som Lantmåteriet har foretaget i landsbyen. Efter 1926 kan det være sammenlægninger, ejerskifter, vejforretninger, udskiftning af husmandslodder, ejendomsreguleringer, udstykninger, regulering af uskiftet jord og ophævelse af fællesjorder. Glem ikke aflyste eller nægtede embedshandlinger!

Vejforretningerne som ofte skete i perioden 1930-1950'erne fortæller meget om landsbyen. Hvordan vejene var og hvordan bønderne trættes om hegn. I løbet af 1930-40erne, hvor daglejergårdene blev afviklet, findes der mange udskiftningsdokumenter.

Vi bruger min farfar August Nilssons lod i Tararp som et eksempel: Jeg bestilte akt 10-brä-681 hjem, som hedder "Handlingar angående inlösningsförrättning med gränsbestämning rörande lägenhet å ägora till Tararp 2:4 och 5/64 mtl av 4:2 i Bräkne-Hoby socken av Blekinge län upprättade år 1937 av Carl Boijsen, Distriktslandmätare". Sagsakten består af 24 sider maskinskreven tekst og et smukt kort.

Jeg fik en hel del at vide som jeg ikke vidste tidligere trods det, at jeg er vokset op hos farmor. For eksempel havde jeg uden held gennem husforhørlisterne forsøgt at få frem, hvem der havde boet på lodden før farfar, som kom dertil i 1912.

(Billedtekst: *Skomager August Nilssons husmandssted i Tararp, Bräkne-Hoby sogn før udskiftningen 1937. Huset var flyttet dertil fra Hålabäck i Öljevults sogn i begyndelsen af 1860'erne. Efter udskiftningen blev der tilbygget en vinkel i venstre side. Desværre brændte huset ned i 1972, men blev bygget op igen.*)

Men i dette aktstykke fandtes som bilag et fæstebrev fra 1888, som fortalte, at husmand og maler August Svensson med hustru Bothilda Brommesdotter forpagtede husmandsstedet i 49 år mod *årligt ti mands- og fem kvindedagværk på egen bekostning*. Kvindedagværket kunne byttes til, at husmandskvinden vævede 50 alen hørgarnsstof samt 5 kroner i kontanter. Man får også at vide, at loddens to agre hed Granbalkalyckan og Sissebacken. Købesummen i 1937 var 400 kr. Gårdens ejer var da Hugo Håkansson.

Ved alle udskiftningsforretninger og lignende findes som bilag gårdens Gravationsbevis (tinglysningsbevis), som fortæller en del om gæld og ejerforhold. Perioden 1930-40 er en periode med mange udstykninger af villagrunde. Der får man så at vide, hvem der byggede landsbyens villaer. Ved en grundregulering så sent som 1984 ser vi, at et fælles jordstykke i Ramsjömåla betegnes som fhv. bådsmandslod.

De moderne ejendomsnumre kom til samtidig med at jordregisteret blev oprettet i 1908. Efterhånden kom så Alfabetiska Registret til. Hvornår varierer fra amt til amt. Det varierer også, hvordan det ser ud og om det ligger sammen med Historiske Kort, fortæller Gun-Britt Rohlén på Landmålerembedet i Örebro. Men alle registre og alle

aktstykker som er fundet i arkiverne er scannet. De registre, som ikke findes på nettet kan man ønske fra Lantmåteriet (Geodatastyrelsen) eller køre til nærmeste kontor.

Alfabetiska Registret strækker sig frem til omkring 1970-90, hvor tingbøgerne begyndte at blive digitaliseret. Skaraborg begyndte først og Gotland kom sidst. Alfabetiska Registret kan mangle i visse amter, men alt findes i Kronologiska Registret. Dette register er værre at finde rundt i, eftersom aktstykkerne er ordnet sognevis og i numerisk orden efter aktstykkernes numre.

Af Inge Nilsson, Rättvik (Sverige)

Om forfatteren: *Inge Nilsson, Rättvik, er freelance fotograf og journalist og antikvitetshandler fra Torarp i Bräkne-Hoby sogn, hvor han boede til han var 24 år. Han sysler også med slægts- og hjemstavnsforskning, og igennem nogle år har han dokumenteret sin hjemby Tararp. I Rättvik er han fotoansvarlig i boggruppen for landsbyen Övre Gärdsjö.*

Om artiklen: *Artiklen er oprindelig trykt i Släkt-Eken nr 138 fra 2019. Den er efter bedste evne søgt gengivet på dansk af Erling Dujardin. Dog er nogle svenske betegnelser bevaret og søgt gengivet med et tilsvarende dansk begreb. Dette fordi man støder på de svenske betegnelser i arkivalierne. På forhånd undskyld for unøjagtigheder i forbindelse med svenske administrationsbegreber, som ikke altid falder sammen med de danske. Artiklen er bragt i overensstemmelse med forfatteren Inge Nilsson.*

Slægtsforskning på Brandbjerg Højskole 2020

Fra mandag d.18. marts –
fredag d. 22. marts

Så er det atter tid for en uge med slægtsforskning, denne gang er temaet ”Born m.m.” Bemærk at kurset denne uge afholdes fra **mandag til fredag**.

Tilmelding til Brandbjerg Højskole - korte kurser.

<https://brandbjerg.dk/ugekurser-tilmelding/?ugekursusid=24>

Pris Dobbeltværelse 4600 kr. Enkeltværelse 5000 kr. incl. fuld kost og forplejning samt tur ud af huset. Kun drikkevarer skal du selv betale. Kontakt evt. kursusleder Gitte B. Høstbo på janhb@mail.danbbs.dk for yderligere information.

Af Gitte B. Høstbo

Afs.

Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn

Red. Gitte Bergendorff Høstbo,

Kongensgade 30, 3550 Slangerup.

Indholdsfortegnelse:	Side
Foreningsoversigt	2
Min japanske svigerfar	3
Erindringer fra Skoletiden	6
Hans Nielsens historie	11
Ulykkelig hændelse i Skanderup sogn	15
Strikkede minder	17
Efterårets program	18
Husker du?	21
Hvad arvestykker kan fortælle	23
Ære være Charlotte	30
Det alfabetiske register	32
Slægtsforskning på Brandbjerg Højskole	35

Midtersiderne er Efterårets program 2019

Husker du?

Året 1989 og "Murens" fald. Hvis du gør og har minder derom, enten ved at du var der, eller så det på Tv eller har været så heldig, at eje et stykke af muren der var mellem Øst- og Vestberlin, må du meget gerne fortælle om det og sende en lille historie om det til mig. Hilsen Gitte

ISSN nr. 0107-539 x Tryk: AtlasGrafisk ApS